

Lesarabrøv

Vandamikið spæl

Í Dimmalætting nr. 67 fyrri 13/6 1881 skrivur lögtingslimur sambandsflokksins, Finnogi Arge grein hann kallar »Vandamikið spæl«.

Hann, sum flestu sambandsumboð, leggja eftir javnaðarflokkinum, í hesum føri er tað ætlan verandi samgongu at gera eina nýggja heistýrisslóg, eina lóg sum skal avloysa verandi lógina, sum viðvikur viðurskipti okkara Danmarkar og Føroyar imillum.

Finnogi Arge, sum tyktist at hava nös fyrri at koma sær fram at, at henda lotan er tann rætta, har hann skal standa sum tann rætti til at taka um stýrisvæl sambandsflokksins, at hann e tann rætti til hetta, er væl eingin ivi um, tí tá ein hevur roynt alar flokkarnar á sjálvstýrisleið, fyrri so at enda sum lögtingslimur sambandsflokksins, og nú tyktist, at hann hevur sett nösina eftir at bliva formaður flokksins.

Og um so er, so er eingin betri enn hann, hann er tann sum best kann tala við, tá talað verður um sjálvstýrislóg, sum hann nú kallar ta lógarbroyt-

ing, sum verndi samgongu móguliga fer at fremja. At Finnogi Arge hevur serligt innlit, tá tað viðvikur sjálvstýri, er øllum greitt, tí hesin sami maður var fyrst valdur sum umboð tjóðveldisflokksins í Flog-felagnum, fyrri so til seinasta lögtingsval at vera valevni fyrri fólkaflokkin, men brádliga tá hann sær betri móguleika í sambandsflokkinum, tá tann táverandi annars góði formaður, Pauli Ellefsen var noyddur at leggja frá sær. Og tá núverandi formaður sambandsflokksins hevur kunngjørt, at hann og flokkurin eru samdir um, at limaskapur í EF er aðalmálið hjá sambandsflokkinum, og hetta mál stendur ein samdur flokkur aftanfyrri.

Men hetta við tí samda sambandsflokkinum er ikki heilt komið upp á pláss, og tí sær Finnogi Arge nú móguleika at taka yvir, og betri móguleika at yvirbevisja tær gomlu returnar í sambandsflokkinum, at hann er tann, sum koma skal fyrri at sannføra tey sum eru í iva, ger hann við at leggja eftir javnaðarflokkinum, og vil við

skriving síni siga frá, at okkara flokkur fremur loysing, um vit gera broytingar í verandi lóg. Tað verður soleiðis í okkara flokki, at um broytingar skulu fremjast, so verður atkvøtt á demokratiskan hátt. Eitt skal Finnogi Arge vita, at broytingar í verandi skipan, fremja ong loysing, men ein treytaleysur limaskapur í EF, hann verður vandamikil, og tað er tað sum sambandsflokkurin ætlar at fremja, men fyrri at káva út yvir ætlanir sínar, so verður lagt eftir javnaðarflokkinum.

Okkara tilknýti til Danmark og tað, sum er skapt av tí, er komið av tí støðu, sum okkara flokkur hevur havt og framvegis hevur. Tilknýti okkara til Danmark hevur verið tí føroyska samfelagnum at gagni, og tað verður eisini tryggjandi í framtíðini, tað kann eg vera samdur við sambandsstingmannin um, men við einum sambandsflokk, við slíkum oddafiskum, sum nú eru, og teir sum móguliga ætla að at sleppa sær fram at, tá er veruliga vandi á ferð. Teir, sum tóku yvir, aftaná eitt langt og positivt

samarbeiði við okkum og sjálvstýrisflokkinn, hava av øllum alvi roynt at gera avstandin millum okkum og sambandsflokkinn størri, og tað hevur eydnast.

Og tann avgjörda støða, sum nú er fráboðað frá sjálvum formanni sambandsflokksins viðvíkjandi støðu okkara til EF, og harvið til ríkisfelagsskapin, ger viðurskiptini ikki betri.

Tann skriving, sum Finnogi Arge og aðrir sambandsmenn hava havt í Dimmalætting, har teir við botnleysum skuldsetingum leggja eftir flokki okkara og ersónum, tað er meira avdúkandi fyrri almenningin, og verður vandamikil iki bara fyrri framtíðar samarbeiði millum flokkarnar, men meira fyrri samfelagið Føroyar.

Støðan í Føroyum er ikki góð, tað er eingin loyna, og eg meti vit ikki hava nátt botnin enn, men tað skulu sterkir politiskir herðar til at bera ringar tíðir, og teir hevur sambandsflokkurin ikki.

Sverre Midjord

Ólavsøkuframsýningin 1991

Listaframsýningin á Ólavsøku, sum Listafelag Føroya skipar fyrri, verður í Norðurlandahúsinum 28. juli til og við 31. juli.

Listaverk skulu latast inn í Norðurlandahúsið frá 15. juli í vanligari upplatingartíð. Seinasta freist at lata inn er 16. juli.

NB! Myndir undir glasi, skulu hava rammu.

Øll eru vælkomín at senda inn lista- verk til framsýningina.

Listafelagið tilskilar sær rætt til at gera eitt úrval burtur úr teimum inn-sendu listaverkunum, og setir eina nevnd, ið skal taka dagar imillum, hvørji verk skulu sýnast fram, og hvussu framsýningin skal setast saman.

Listaverk, ið ikki luttaka í framsýningini, kunnu avheintast frá 25. juli. Seld og óseld listaverk verða útflyggjað eftir framsýningina 31. juli, somuleiðis 1. august, meðan húsið er opið.

Listafelag Føroya

nar fyrri at fáa politiskt friðskjól, tað er nú einaferð ikki lótuverk at avgera. Men: Sambært vesturlandskari siðvenju um mannarættindi átti hann rætt til at fáa sína sak lagda fyrri myndugleikarnar — ja sjálfv ovastu myndugleikar ríkisins.

Ímeðan hava so røttu myndugleikar tikið sær av málinum — gleðiligt — men tað undirstrikur enn meira ómansliga framferð skiparans í hesum máli.

ikki fyrsta »avhopping« her á landi. Í 50-árunum tá tann stóri russiski sildaflostin helt til við Føroyar, var ein polsk genta innløgð á landssjúkrahúsinum. Útafturskrivað skuldi »Reyðikrossur« sigla hana umborð á eitt russaraskip. Áráka molan royndi hon at loypa á sjógv og svimja aftur á land. Sterkar føroyskar hendur tóku sær av henni og fluttu hana aftur á landssjúkrahúsið.

Stutt eftir kom russiski flotaovastin, við Føroyar, á Havnina legði skip sitt tætt úti fyrri hospitalinum, har skip vanligar ikki liggja. — Psykologiskt kríggj. Ovastin kom í land og fór út á landssjúkrahúsið, har hann kravdi gentuna útflyggjaða, men her varð hann møttur av Paula Dahl, yvirlækna, í hvitum kitli. So mannligi ver henda móttøka at hin mikli russin mátti dvína. — Skemtiliga varð sagt, at Pauli Dahl rak russan á dyr við eini kanylu.

Hvat var og ikki, men gentan varð verðandi og fekk politiskt friðskjól í vesturheimi.

Lat meg enda við at siga sum skaldið: »Her er munur á monnum«.

X

Kgl. Dansk Marine

Nú hevur so danska marinarin í Føroyum eisini úttalað seg um málið. Partvis skava teir útyvir skiparan á Tjaldrinum, men hinvegin siga teir hvussu teir høvdu greitt málið — mjerkatos um lóður, krút og kanónir. »Godt med lidt humoristisk sans« sum danir sjálvir siga.

Vit minnst øll tá ein einsamallur maður avvápnaði eitt danskt marinskip við bryggju í Havn. Hann fór ótarnaður umborð og tók øll vápn við sær í land. Skipið var mannleyst og allar goymslur opnar. Manningin var upptikin av at nýta onnur vápn — uppi í býnum. So ei undur í at marínuovastin sigur at teirra strategi »er en militærhemmelighed«.

Fyrr og nú
Sum áður nevnt er hetta

Gyltar strípur — myndugleiki ella jólapynt

Um dagarnar høvdu vit eina sonevnda »avhoppaaraferu« suðuri í Vági. Hetta er nú einaferð ikki hvønn dagskostur, sjálvst um slikt áður er hent í Føroyum.

Ein yvirmaður av russaraskipi á Vágsfirði loypir á bláman og bæði ror og svimur til lands.

Tá vit frætta um »avhoppaara« í útlandum er altíð tað fyrsta teir gera at venda sær til myndugleikarnar á staðnum. Eftir øllum at døma hevði hann eisini hetta í hyggju. Av góðum grundum kundi ein russi ikki vita hvar lög-reglan í Suðuroy var at finna — vit onnur vita tað heldur ikki altíð. Sum kunngjøtt er oyggj partvist »bevoktað« av einum telefonsvarara sum biður okkum ringja 1448 — í Havn.

Men »lukkutið« fyrri henda neyðstadda mann lá verjuskipið Tjaldrið tætt við har hann svam á land, betur kundi ikki liggið fyrri — skuldi ein trúð.

Maðurin gjørdi eisini tað einasta rætta, leitaði sær umborð á Tjaldrið og upp á brúnna, har hittir hann ongan minni enn havna-meistarar í Vági og skiparan á Tjaldrinum. Hann legði pass og annars øll pappir fyrri hesar høgu harrar. Nú hevði hvørt 7-ára gamalt barn gruna hvørji ørindi hansara vóru, men ólukkutið — ikki hesir seintfatandi garpar — teir segdu seg framvegis einki at skilja? Vit frætta at hann var tolkur á skipi sínum, má sostatt hava duga samligt enskt: Ber tað til at tveir føroyskir skipsofficerar ikki skiltu so frægt enskt at teir fataðu russarar.

Tað einasta skiparin segði seg fata, var at hann konstatraði at maðurin var vátur — hygga sigg — hvat skuldi hann annað veri eftir at hava svomið hálvan Vágsfjørð? Eisini endurtøk skiparin fleiri ferðir at maðurin tóktist »ávirkður« — hvat

høvdu vit onnur verið eftir slíkan túr.

Havnemeistarar í Vági viðgækk aftaná at hann skuldi havt vent sær til politiið. Skuldi tað verið neyðugt??? Hevur skiparin á Tjaldrinum ikki neyðuga myndugleikan? Um ikki: So er kanónin á Tjaldrinum ikki meira verd enn ein trækanón at spæla við, og so eru tær átta gullstriparnar, ið prýða breiðu herðar skiparans einki annað enn jólapynt.

Russarar »borda« Tjaldrið

Í meðan hetta fer fram á brúnna, »borda« 30 russarar Tjaldrið. Sigst teir vóru kurteisligir, bóðu sættliga um at fáa mannin útflyggjaðan. Skiparin var ikki minni kurteisligur og handaði teimum henda niðurlundirkomna mann — serveraði teimum hann á servurfati — sum tikið verður til.

Harra skipari: áttu tygum ikki:

1. At ríkið hesr óbódn gestir í land av skipi tygara?
2. Áttu tygum ikki at tikið hond um mannin og fjálgað um hann, til hann kundi verið latin í varðveitslu hjá Suðuroyarsýslumanni?
3. Ella enn lættari. Gjort Tjaldrið leyst og sjálvur siglt mannin til Havnar.

Viðvíkjandi tygara 30 óbódn gestum, kann til samanburðar sigast at 1 — ein — føroyskur journalistur bað um at sleppa umborð á sama russaraskip á Havnina, men varð ríkin frá borði.

Hvat mundi hent umt.d. 30 føroyingar trokaðu seg umborð á eitt russiskt herskip uppi í Murmansk — mundu vit nakrantíð sæð teir aftur???

Mannarættindi

Her skal ikki vera sagt at hesin maður leyk treytir-